

ROMÂNIA
UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE MATEMATICĂ ȘI INFORMATICĂ

Str. Mihail Kogălniceanu, nr. 1, 400084 Cluj-Napoca
Tel. +40-264-40.53.00*/int. 5244; +40-264-40.53.27
Fax: +40-264-59.19.06
E-mail: math@math.ubbcluj.ro
Web: www.cs.ubbcluj.ro

Discurs

Cu ocazia acordării titlului de Profesor Honoris Causa domnului Prof. univ. dr. PREDA MIH ILESCU de la Universitatea August Georg Göttingen, Germania.

Distinse domnule președinte al Senatului,
Stima colegi prorectori, decani, senatori ai universității,
Dragi colegi invitați,

Ne găsim azi în fața unui moment important din viața Facultății de Matematică și Informatică din Universitatea Babeș-Bolyai: momentul acordării titlului de Profesor Honoris Causa domnului Preda Mihăilescu, profesor universitar doctor la Institutul de Matematică al Universității August Georg Göttingen, Germania.

Importanța semnificativă specială a momentului este cel puțin dublă: pe de o parte această această ceremonie este dedicată unui matematician român autor al unor rezultate științifice dintre cele mai profunde (doar dacă amintim rezolvarea de către domnul Preda Mihăilescu a celebrei conjecturi a lui Catalan și ne găsim deja în fața unui moment ce va rămâne, cu siguranță marcat la loc de cinste în istoria matematicii), iar pe de altă parte acesta este primul titlu de Profesor Honoris Causa acordat de facultatea noastră.

Trebuie spus desigur că totuși nu suntem o facultate tânără, chiar dacă ne dorim să fim recunoscători că o facultate mereu tânără. Științele primelor universități s-au născut în Europa în secolul al XI-lea, iar apariția au generat speranțe și așteptări variate înănd de: îmbunătățirea vieții prin cunoaștere, de asigurarea influenței pentru elitele culturale, de consolidarea dominației pentru cei ce conduceau, de ascensiunea socială pentru studenți; de creșterea bunăstării pentru locuitorii orașelor universitare. Nașterea universității clujene s-a făcut mult mai târziu în contextul inițiativei principelui Ștefan Báthory de a pune bazele, în succesiunea întemeierii de universități la Bratislava, Buda și Târnovo, în 1581, a unui colegiu iezuit la Cluj avându-l ca rector pe italianul Possevino. Acest colegiu a fost desființat mai târziu, dar catolicii iezuiți au luat din nou inițiativa și au înființat la Cluj, în 1688, o Academie. Apoi, într-un efort de conciliere confesională, în 1776, împărăteasa Maria Tereza a fondat la Cluj o Universitate în limba germană. Nici această încercare nu a supraviețuit, Iosif al II-lea înlocuind Universitatea cu vestitul Liceu piarist, cu predare în limba latină.

Ceea ce înseamnă studii universitare în adevăratul înțeles al cuvântului încep în 1872, când autoritățile statale de la acea vreme au înființat Universitatea din Cluj cu predare în limba maghiară, și continuă apoi, la capătul primului război mondial, când pe fondul Marii Uniri, universitatea clujeană, asemenea universităților din Strasbourg și Bratislava, a fost preluată de autoritățile statului, devenind o instituție a României întregite.

La 12 mai 1919 se constituie Universitatea românească din Cluj, ale cărei cursuri le inaugurează, în 3 noiembrie 1919, Vasile Pârvan, cu prelegerea "Datoria vieții noastre", pentru că la 1 februarie 1920 regele Ferdinand I s-a proclamat solemn. Noua universitate era auzită de către suveranul României sub semnul devizei ce străjuia odinioară intrarea în clădirea centrală: "Închinat adevărului, pe cai de dreptate - singurele care duc la concordia dintre diferitele seminții

ale lumii - acest a ez mânt de înalta cultur va putea fi de folos neamului si umanit ii, cinstindu-se si cinstindu-ne deopotriv prin munca sa tiin ific ".

Din momentul înfiin rii sale din 1872, universitatea clujean are în structura sa Facultatea de Matematic i tiin e ale Naturii. La această facultate sunt fondate dou catedre de matematic . La cea de matematici elementare este numit Samuel Brassai (1800–1897), iar cea de matematici superioare a fost preluat de Lajos Martin (1827–1897). Mai apoi, la sfâr itul secolului al XIX-lea i începutul secolului XX activeaz la universitatea din Cluj câ iva matematicieni de mare valoare, dintre care amintim pe Gyula Farkas, Lipót Fejér, Frigyes Riesz și Alfréd Haar, toți cu stagii de studii la cele mai prestigioase universit și din Europa. Rezultatele lui Farkas, Fejér i Riesz le reg sim printre cele mai citate rezultate fundamentale ale matematicii.

În 1919, Dimitrie Pompeiu organizeaz Seminarul Matematic de la Universitatea din Cluj. În foarte scurt timp acesta devine un element major al vie ii tiin ifice matematice na ionale i interna ionale. Pe parcursul a zece ani (1927-1936), Seminarul Matematic al Universit ii din Cluj a fost onorat de prezen a a unor înalte personalit i tiin ifice de peste hotare: E. Borel, E. Cartan (Paris), B. Hostinsky (Bruno), P. Montel (Paris), C. Kuratowski (Varsovia), S. Mandelbrojt (Clermont Ferrand), A. Reymond (Lausanne), W. Sierpinski (Varsovia), V. Volterra (Roma). Mai apoi, la ini iativa lui Petre Sergescu se organizeaz n 1929 la Cluj Primul Congres Interna ional al Matematicienilor Români. Tot ncepând cu 1929, P. Sergescu editeaz revista "Mathematica" cu articole numai în limbile Francez , Englez , German i Italian . Directorii acestei reviste, D. Pompeiu i Gh. i eica, precizeaz în prefa a primului num r al revistei c "*noua publica ie tiin ific are drept scop stabilirea de rela ii între activitatea matematic a României i a celei din alte ri*".

Iat deci câteva din momentele esen iale ale dezvolt rii studiilor matematice la Cluj, dovedind c ceea ce spune azi motto-ul facult ii noastre TRADI IE I MODERNITATE - are complet acoperire în realitate.

Revenind din istorie, iat c i azi suntem creatori de istorie prin momentul festiv dedicat profesorului Preda Mih ilescu. Prin decizia Senatului Universitar, la propunerea Facult ii de Matematic i Informatic , profesorul Preda Mih ilescu devine Profesor Honoris Causa al facult ii noastre-primul dintr-o galerie de personalit i tiin ifice care vor trebui s fie cel pu în la fel de prestigioase.

Inchei prin a cita unul dintre cele mai frumoase elogii aduse matematicii:

"Matematica folose te ca s nu amesteci borcanele, s în elegi pe ce premise ajungi la concluzii. Oamenii fug de obicei dup concluzii i nu în eleg premisele."

"...eu cred c matematica serve te s cucerim spa ii tot mai întinse ale gândirii pure, eliberate de fetele fiziologice c rora le suntem cu to ii supu i. Ca matematician e ti obi nuit din munca de toate zilele s î i maltratezi intui iile, convingerile i deprinderile de gândire, prin scepticism, supunerea la ni te perspective multiple a gândurilor i mai ales verificare, acest lucru pe care omul îl face mai degrab cu al ii decât cu sine. Aceasta face s fii în general neutru i destul de rapid în a sim i contradic ii i inconsistente în dialoguri, opinii i alte manifest ri ale gândirii în societate."

Preda Mih ilescu - interviu acordat ziarului Adev rul, Martie 2013.

V mul umesc pentru aten ie.

Prof. Dr. Adrian Petru el

- Decan -